

Cultuur Dichtbij 2025-2026

Evaluatie en update Cultuur Actieplan (CAP)

2025
2026

Inleiding

De titel van het Cultuur Actieplan 2021-2024 is 'Cultuur Verbindt'. Dat cultuur verbindt hebben we de afgelopen jaren gemerkt. Zeker tijdens de coronacrisis. Voor u ligt een evaluatie en een update van het oorspronkelijk Cultuur Actieplan. De evaluatie beschrijft in hoeverre de uitgangspunten en doelen uit 'Cultuur Verbindt' zijn gehaald. De centrale vragen hierbij zijn hoe is het in zijn algemeenheid gegaan, zijn uitgangspunten en doelen behaald? Wat is er gelukt en wat kan anders, beter of handiger? Aan deze evaluatie verbinden we een conclusie. De vier thema's van 'Cultuur Verbindt', cultuureducatie (binnen & naschools), samenwerken, cultuur is van en voor iedereen en ruimtegebruik komen aan bod.

En deze evaluatie geeft, gelet op ons cultuurbeleid en actuele ontwikkelingen, de noodzaak aan tot een update. Naast evalueren kijken we daarom ook vooruit. De update gaat over meer onderdelen dan in het deel evaluatie worden beschreven. Het is ook een uitbreiding hierop. En er zijn meer (samenwerkings)partijen bij betrokken. De volgende vragen

komen in de update aan bod; Met welke acties blijven we de komende twee jaren doorgaan, waar stoppen we mee en wat willen we extra gaan doen? En, hoe gaan we dat betalen?

Deze beleidsnotitie heeft dus twee hoofdonderdelen; evaluatie en update. En gaat over acties, niet over stenen.

We blijven onverminderd waarde hechten aan het uitgangspunt dat cultuur van en voor iedereen is. We willen dat iedereen gelijke kansen krijgt om mee te doen. Geld, sociale achtergrond en de plek waar iemand opgroeit mogen hier geen belemmering voor zijn. De titel voor deze evaluatie en update is daarom: 'Cultuur Dichtbij 2025-2026'.

Na het vaststellen van 'Cultuur Dichtbij 2025-2026' vinden wij het logisch dat er een brede beleidsnotitie Cultuur zal worden opgesteld, inclusief het onderwerp Kunst in de Openbare ruimte. En dat er extra aandacht is voor professionele makers. Dat zal in de huidige collegeperiode niet meer lukken.

Aanleiding

Het Cultuur Actieplan 'Cultuur Verbindt 2021-2024' (hierna CAP) is in 2021 gestart en eindigt in het jaar 2024. Het aflopen van de termijn is de directe aanleiding voor dit stuk. Overigens was het ons plan eerder het CAP te evalueren, maar door omstandigheden is dit niet gelukt.

Het is inmiddels 2025 en de looptijd van het cultuuractieplan is formeel afgerond. De gemeentelijke cultuurbegroting voor 2025 is in november 2024 door de gemeenteraad op basis van het CAP vastgesteld en daarmee is feitelijk de looptijd met een jaar verlengd.

Leeswijzer

Deze notitie start na de inleiding en de aanleiding met deze leeswijzer. Daarna komt in hoofdstuk 1 de evaluatie van het afgeronde CAP aan bod. In hoofdstuk 2 geven we antwoord op de vraag 'Wat kunnen we versterken en waar kunnen we mee stoppen?'. Vervolgens geven we een update waarin we een aantal acties toevoegen in het derde hoofdstuk. We sluiten af met de financiële onderbouwing in hoofdstuk 4.

Evaluatie: Wat zijn de doelen van het CAP en is dit bereikt?

1.1 Wat zijn de doelen van het CAP en is dit bereikt?

Algemene doelen

Cultuur verbindt en verrijkt, inspireert, doet de waarneming prikkelen en zet mensen in beweging ongeacht hun kennis van cultuur.

Wageningen is vol van cultuur. Cultuur is een belangrijke pijler die bijdraagt aan een bruisende en vitale stad en zorgt voor een aantrekkelijk woon- en werkklimaat.

Evaluatie

Allereerst kan in zijn algemeenheid gezegd worden dat er in de afgelopen jaren is gebouwd en geëxperimenteerd. Door de gevolgen van de coronapandemie en de energiecrisis is de start van het CAP anders geweest dan eerder verwacht. Zowel het culturele veld als de gemeentelijke organisatie heeft uitdagingen ervaren als gevolg van deze crisissen.

De nieuwe functionaris voor de buitenschoolse cultuureducatie en de cultuurontwikkelaars zijn begonnen, eerst met kennismaken en opbouwen. We zien dat er heel veel is gebeurd. In bijlage 1 is beschreven door de coördinator van de buitenschoolse cultuureducatie en de cultuurontwikkelaars hoe zij terugkijken op de afgelopen periode en wat er is gebeurd (het CAP, tijd voor een re-cap) en bijlage 2 (RE-CAP; aanvullende feedback) geeft een aanvulling hierop gebaseerd op de inbreng van bezoekers aan een evaluatie-bijeenkomst over het CAP in 2024.

Conclusie

Dat Cultuur verbindt is zeker het geval geweest. En Cultuur zorgt mede voor een bruisende stad. Het 'cultuurteam' is hier een belangrijke pijler bij die in stand moet blijven.

We blijven periodiek in gesprek over de doelen van het CAP. En monitoren dit. We blijven streven naar vernieuwing en ontwikkeling.

In het CAP zijn de volgende vier thema's uitgewerkt:

1. Cultuureducatie;
2. Cultuur is van en voor iedereen;
3. Ruimtegebruik;
4. Samenwerken.

De doelen van deze vier thema's leggen we hierna verder uit, we beschrijven in hoeverre deze zijn bereikt en verbinden hier een conclusie aan.

1.1.1 Cultuureducatie

Algemene doelen cultuureducatie

We willen alle inwoners van Wageningen van jong tot oud de kans geven om hun culturele interesse te vergroten en te ontwikkelen. Zodat hun talenten ontdekt, gestimuleerd en doorontwikkeld kunnen worden. Daarnaast kan er plezier worden beleefd aan cultuurbeoefening. Dit draagt zowel passief als actief bij aan de sociale samenhang in Wageningen. De nadruk ligt op een doorlopende leerlijn cultuureducatie voor kinderen en jongeren.

Evaluatie cultuureducatie

Na het faillissement van 't Venster in 2017 is de taak van de gemeente in de hierop volgende jaren eerst beperkt tot de binnenschoolse cultuureducatie.

In overleg met de basisscholen is een vraaggericht Kunstmenu ontwikkeld en tot bloei gekomen. Alle 13 basisscholen doen mee met het Kunstmenu. Alle activiteiten (circa 60) worden jaarlijks gemonitord en geëvalueerd door een externe partij. De scholen geven zelf aan welke kunst-disciplines ze voor bepaalde groepen willen en betalen hier ook aan mee. De gemeente huurt hiervoor een binnenschoolse cultuurcoördinator in. Deze werkt niet alleen samen met de scholen, maar ook met (culturele) organisaties als theater Junushoff, museum de Casteelse Poort, Heerenstraattheater en ongeveer 20 culturele ondernemers. Deze zijn werkzaam in verschillende disciplines zoals dans, tekenen/schilderen, muziek, schrijven en beeldend.

Vanaf de start van Cultuur Verbindt (CAP) is de buitenschoolse of naschoolse cultuureducatie toegevoegd als taak binnen het cultuurbeleid. Ook hierbij wordt buiten schooltijd veelal samengewerkt met het basisonderwijs. Inmiddels doen acht scholen mee aan 'Eigenwijzer', dat is de naam voor het naschoolse Kunstmenu. Er is de afgelopen periode minder aandacht geweest voor het specifiek maken van de verwachte resultaten en het daarbij behorende monitoren. Wel zijn kwantitatieve gegevens, zoals bezoekcijfers, bijgehouden.

Samen met zeven Wageningse basisscholen heeft de gemeente Wageningen een aanvraag gedaan voor Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) 2021-2024, onder de titel *Cultureel samenspel*. De deelnemende basisscholen aan CMK 21-24 zetten elk in op specifieke kwaliteitsverbetering cultuureducatie. Zij zoeken hiervoor verbinding met hun schoolplannen en onderwijsvisies. De onderwijsomgeving van deze scholen wordt verrijkt door inzet van cultuureducatie. Externe professionals worden ingezet om het team hierbij te helpen en de deskundigheid van het team te vergroten. De ontwikkeling wordt geborgd in de schoolsetting en/of verbonden met het vraaggerichte Kunstmenu in de gemeente.

De twee coördinatoren cultuureducatie hebben elk een andere werkgever. Het onder één opdrachtgever brengen zou de samenwerking vergroten en de kwetsbaarheid verkleinen.

Conclusie

De binnenschoolse cultuureducatie inclusief CMK is verder versterkt. De buitenschoolse cultuureducatie is gestart en is elk jaar verder uitgebouwd. Het is wenselijk één opdrachtgever te hebben voor beide coördinatoren. En ook is het streven kwalitatief te gaan monitoren om beter te achterhalen of verwachte resultaten worden bereikt.

Uitgangspunten en evaluatie cultuureducatie & conclusies

Onderstaand volgen de acht uitgangspunten uit het CAP voor cultuureducatie, de evaluatie hiervan en de conclusie die we hieraan verbinden:

1. De basisschool en Huizen van de Wijk worden gebruikt om kinderen kennis te laten maken met cultuur.

Evaluatie: Op de basisschool maken kinderen nu kennis met kunst en cultuur via het Kunstmenu. Huizen van de Wijk gebruiken voor naschoolse cultuureducatie is wel moeilijker gebleken, maar de eerste stappen hierin zijn gezet (zie punt 3 hieronder).

Conclusie: De basisschool wordt zeker gebruikt, de Huizen van de Wijk veel minder, maar dit is groeiende.

2. Een nauwere aansluiting tussen binnen- en naschoolse cultuureducatie.

Evaluatie: Er is nu een nauwere aansluiting tussen de binnen- en naschoolse cultuureducatie. De binnenschoolse cultuureducatie is het Kunstmenu en CMK. De naschoolse cultuureducatie is de Eigenwijzer. Sinds 2022 is er in samenwerking met scholen, BSO's en buurt-huizen sprake van een betere samenwerking tussen deze twee cultuureducatieprogramma's.

Conclusie: Er is een nauwere aansluiting bereikt.

3. Het gebruik van schoolgebouwen en Huizen van de Wijk als laagdrempelige locatie voor cultuureducatie faciliteren.

Evaluatie: Dit is moeilijk gebleken, en dit verwezenlijken zal meer energie en afstemming kosten. Klaslokalen worden namelijk na schooltijd ook nog gebruikt. Bij nieuwe scholen wordt medegebruik van ruimten meteen meegenomen. Huizen van de Wijk worden op hun beurt ook al veel gebruikt. Bovendien hebben ze een eigen planning, werkwijze en doelstellingen bij het organiseren van activiteiten.

Conclusie: In de praktijk is dit uitgangspunt deels bereikt, waar mogelijk blijven faciliteren.

4. Leemtes in het aanbod van cultuureducatie opvullen door samenwerking met lokale, regionale en landelijke partijen.

Evaluatie: Er zijn meerdere losse samenwerkings-

projecten voor cultuureducatie ontstaan en een aantal meerjarige projecten in het verband van de Cultuurvallei (met gemeenten Ede, Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel). Ook wordt soms een landelijke partij ingezet in het Kunstmenu of Eigenwijzer als hier voldoende vraag naar is. Niet alle leemtes kunnen worden opgelost.

Conclusie: Het overgrote deel aan leemtes wordt door samenwerking opgevuld.

5. Gezamenlijk muziek maken bevorderen. Dit geldt ook voor andere kunst- en cultuurdisciplines.

Evaluatie: Er is bijvoorbeeld een 'samen spelen-project' met de Harmonie gestart. En al drie keer is er een Kinderstraatmuziekdag georganiseerd, een manier om jezelf te presenteren en andere muzikanten te ontmoeten. Ook is er door jonge muzikanten samengespeeld met jonge professionals tijdens het Rhinegold-festival.

Conclusie: Het gezamenlijk muziek maken en andere kunst- en cultuurdisciplines zijn bevorderd.

6. Het actuele aanbod van cultuureducatie in Wageningen overzichtelijk op één (digitale) plek samenbrengen.

Evaluatie: De Eigenwijzer laat nu het actuele aanbod naschoolse aanbod op het gebied van kunst en cultuur voor kinderen zien. Dit Eigenwijzer overzicht loopt via de website van de bblthk. Het Eigenwijzer-aanbod is verder zichtbaar gemaakt via de website van het Kunstmenu, zodat scholen verbinding kunnen maken tussen het binnenschoolse aanbod en het naschoolse aanbod. Speciaal voor de Kindercultuurzomer en de Kindercultuurwinter zijn boekjes ontwikkeld die via de scholen werden verspreid.

Conclusie: Het actuele aanbod van cultuureducatie in Wageningen kan overzichtelijker (digitaal) in beeld worden gebracht.

7. Ruimte scheppen voor een jaarlijks Wagenings project waarbij veel verschillende bewoners en kunstdisciplines samenkomen. Dit om het aanbod zichtbaar te maken en de mensen te inspireren, enthousiasmeren en aan te spreken.

Evaluatie: De jaarlijkse Kindercultuurzomer maakt aanbod zichtbaar en biedt kinderen en aanbieders van diverse kunstdisciplines mogelijkheden tot kennismaken.

Conclusie: Er is ruimte voor een dergelijk Wagenings project.

8. Het stimuleren van een levendige omgeving waar kunstenaars, makers, professionals en vakdocenten elkaar kunnen ontmoeten en kennis en informatie kunnen delen.

Evaluatie: Er is een eerste aanzet tot een Cultuurwerkplaats gedaan. Het cultuurteam en collectief SpelenmaaR is bezig met het opzetten van een Eigenwijze Academie. Het idee is dat dit een plek wordt waar iedereen op spelende wijze kan leren. Dit geldt dan voor zowel de Wageningse Kunstprofessional alsook de kinderen in Wageningen. Het accent bij dit plan wordt gelegd op het werken met kinderen die normaal gesproken niet zomaar gaan dansen, toneelspelen, muziek maken of kunst maken. Ook is er voor de Re-CAP een netwerk bijeenkomst in januari 2024 georganiseerd voor culturele professionals. Maar, er is behoefte aan een meer levendige omgeving met structurele ontmoetings-, kennis- en informatieplekken.

Conclusie: De levendige omgeving is gestimuleerd, maar structurele versterking is nodig.

1.1.2 Cultuur is van en voor iedereen

Algemene doelen Cultuur is van en voor iedereen

Cultuur is van en voor iedereen, ongeacht de plek waar je in Wageningen woont. Ook zou het niet uit moeten maken uit welk gezin je komt, welke culturele achtergrond of opleiding je hebt en in welk lichaam je bent geboren. Cultuureducatie en cultuurparticipatie zijn belangrijk voor de persoonlijke ontwikkeling en de creativiteit. Dat geldt voor alle leeftijden.

Daarom wil de gemeente bijdragen aan de kwaliteit van ieders bestaan, door culturele en creatieve ontwikkeling voor iedereen mogelijk te maken. Samen met partners werken we aan verbreding en verdieping van cultuureducatie en -participatie en aan een sterke en open cultuursector in Wageningen met een divers en rijk aanbod.

We vinden het belangrijk dat alle kinderen, jongeren, ouderen en inwoners die om verschillende redenen minder of moeilijker toegang hebben tot kunst en cultuur in onze gemeente de ruimte krijgen om hun talent(en) te ontdekken en ontwikkelen. Dit wil de gemeente onder andere bereiken door in te zetten op groepsgerichte lessen dichtbij huis, uitgevoerd door professionals waarmee deelnemers zich kunnen identificeren. Hierdoor ontstaat kennismaking, participatie, enthousiasme en meer betrokkenheid bij cultuur. Bovendien wil de gemeente inwoners bij kunst en cultuur betrekken die om verschillende redenen minder of moeilijker toegang hebben tot kunst en cultuur. Daarom zetten we in op een breed aanbod van cultuur, want ook het bezoeken van culturele activiteiten is een vorm van participatie. Vanuit dat oogpunt ondersteunen we actief nieuwe initiatieven met advies en concrete hulp via het door het cultuurteam gehoste cultuurloket, dat daarnaast ook eigen hoogwaardige culturele producties voor en met Wageningers initieert (zoals bijvoorbeeld theaterproductie Het Geheim van Wageningen en streetartfestival Aan Hogerwal).

Evaluatie Cultuur is van en voor iedereen

Het is een taak van het cultuurteam de verbinder te zijn van culturele activiteiten in relatie tot diverse doelgroepen en wijken. Waar de cultuurcoördinatoren

binnen deze doelstellingen het accent leggen op educatie, vullen de cultuurontwikkelaars deze rol in door het ondersteunen van initiatieven met praktisch advies en ondersteuning en met eigen producties. Zo is streetartfestival Aan Hogerwal een evenement waar lokale kunstaanbieders, sociale partijen (Solidez) en regionale partners (Astrant Ede) samen een gratis toegankelijk festival realiseren waar kunst beleefd en gemaakt wordt. Het is daarmee voor passieve en actieve bezoekers interessant. Ook de Wageningse Cultuurzomer met bijvoorbeeld 'Montmartre aan de Rijn' en diverse eenmalige culturele activiteiten trok vele duizenden bezoekers.

Het Geheim van Wageningen is een ander voorbeeld waarmee de ontwikkelaars invulling geven aan de doelstellingen. Deze voorstelling, gemaakt met spelers uit verschillende theatergroepen onder leiding van een professioneel regisseur en uitgevoerd op steeds wisselende locaties in de stad, brengt amateurkunstbeoefenaars bij elkaar. Daarnaast brengt het kunst- en cultuurbeleving naar de wijk, waarmee de drempel voor deelname zo laag mogelijk wordt gemaakt.

Een belangrijk evaluatiepunt is dat sommige belemmeringen niet vanuit de aanbodzijde op te lossen zijn. Een drempelloos aanbod in een wijk

garandeert nog steeds geen deelname. Het voor het publiek openbaar toegankelijk zijn is overigens nog steeds een eis voor het kunnen verlenen van een eenmalige of terugkerende culturele activiteit. Zoals de Popronde, de Molenmarkt en het LEEFFestival.

Daarnaast blijft goede toegankelijkheid voor iedereen het uitgangspunt, ongeacht eventuele beperkingen van deelnemers en/of taal. Vanuit het oogpunt van Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid kan cultuurdeelname worden versterkt door steeds uit te gaan van de beleavingswereld en behoefte van de inwoners en van daaruit gericht aanbod creëren. Daarbij verdient het extra aandacht oog te hebben voor mensen die tijdelijk of blijvend in een kwetsbare situatie verkeren. Evenals meer deelname door jongeren, ouderen en inwoners die om verschillende redenen minder of moeilijker toegang hebben tot kunst en cultuur.

Zoals in het CAP staat kijken we binnen dit thema naar dwarsverbanden die te leggen zijn met acties in samenhang met de andere thema's en gemeentelijk beleid. Met als doel om zo cultuurdeelname van zoveel mogelijk verschillende inwoners te stimuleren.

Minimabeleid/Cultuurbeleid

Vanaf 2025 komt het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB) in de plaats van het 'Ik doe mee fonds'. Dit fonds was ook bestemd voor meedoen met kunst en cultuur maar werd voornamelijk gebruikt voor zwemlessen en sportdeelname.

Het MMB is het geldbedrag dat de gemeente uitbetaalt aan inwoners om rond te komen en mee te kunnen doen in de samenleving. Zeker ook met kunst en cultuur.

Sociaal domein/Cultuurbeleid

Op dit moment wordt gewerkt aan een herijking van het beleidskader sociaal domein, omdat de verbinding tussen de verschillende beleidsvelden waaronder cultuur versterkt kan worden.

Het beleidskader bevat de driedeling: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven. Voor alle drie onderdelen is mee kunnen doen met kunst en cultuur belangrijk.

Conclusie

Ook al is cultuur van iedereen en wordt het aan iedereen aangeboden is deelname geen garantie. Cultuurdeelname moeten we op maat blijven stimuleren en (financiële) drempels blijven wegnemen, alsook blijven verbinden met verschillende beleidsvelden. En onderzoeken waarom inwoners niet deelnemen. Succesvolle initiatieven zijn de afgelopen jaren opgestart. De budgetten van het 'cultuurteam' blijven we inzetten om de doelen van het CAP te bereiken en we gaan dit nadrukkelijker monitoren. Goede toegankelijkheid blijft een aandachtspunt. Dit geldt ook voor het werken met diverse cultuurmakers en diversiteit in het culturele aanbod. Gelet op Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid kan cultuurdeelname nog worden versterkt, hetzelfde geldt voor bepaalde doelgroepen.

1.1.3 Ruimtegebruik

Algemene doelen Ruimtegebruik

Het doel is een aantrekkelijk en goed cultureel klimaat in Wageningen. Hiervoor zijn voldoende en betaalbare oefen- en werkruimtes van groot belang. Het is daarom belangrijk bestaande gebouwen zo goed mogelijk te gebruiken. Hiervoor wil de gemeente het onderling delen van elkaars ruimten en voorzieningen stimuleren. Ook is er behoefte aan een culturele broedplaats en meer expositie-, werk-, oefenruimtes en podia.

Evaluatie Ruimtegebruik

Met de beschikbare structurele middelen voor cultuur worden de lokale cultuurorganisaties nog steeds met subsidie ondersteund, worden festivals gestimuleerd én worden gebouwen onderhouden. We dragen eraan bij dat er goede cultuurvoorzieningen zijn en actueel blijven. Zoals theater Junushoff en de bibliotheek. Zo hebben we tot en met 2024 vanuit de cultuurbegroting bijgedragen aan de kosten van 't Venstergebouw zodat het gebruik van dit pand voor cultuur redelijk betaalbaar blijft. Een ander goed voorbeeld is de (tijdelijke) cultuurwerkplaats in een aantal lokalen in de voormalige Zwaneridderschool, een plek die invulling geeft aan een deel van de benoemde ruimtebehoefte. De gerealiseerde atelierruimtes in gebouw 'Schimmelpenninck' is een ander voorbeeld.

Desondanks is er nog steeds behoefte aan een soort van broedplaats en/of meer werk/oefenruimtes. Dat blijkt onder andere uit de resultaten van de enquête die gedaan is in het kader van de totstandkoming van de Vastgoednota. En uit de grote belangstelling en deelname bij de Superette in respectievelijk de Geertjes- en Churchillweg, een geweldig vrijwilligersinitiatief in tijdelijk leegstaand vastgoed.

En we blijven inzetten op het zo goed mogelijk benutten van bestaande gebouwen. Zoals bij het beschikbaar maken van meerdere oefenruimten in het pand van de Harmonie. We maken gebruik van de bestaande (culturele)infrastructuur. En zetten hier bijvoorbeeld de zaalhuursubsidie Junushoff voor in.

De langverwachte vastgoednota is inmiddels vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is ook opgenomen dat er ruimte moet komen voor de ontwikkeling van een structurele culturele broedplaats.

Conclusie

Er zijn nog steeds onvoldoende betaalbare oefen- en werkruimtes, we moeten blijven inzetten op het zo goed mogelijk benutten van bestaande gebouwen en een structurele culturele broedplaats blijft nodig. Tot dit moment blijven we in ieder geval de cultuurwerkplaats gebruiken.

Als onderdeel van een levendige omgeving met structurele ontmoetings-, kennis- en informatieplekken. De inzet van het cultuurteam blijft nodig.

1.1.4 Samenwerking

Algemene doelen samenwerking

De gemeente Wageningen wil inzetten op samenwerking, zowel binnen Wageningen als erbuiten. Het uitgangspunt is inzetten op samenwerking daar waar dit van meerwaarde is. Zoals in de stedelijke cultuurregio Ede-Wageningen en met de Gelderse gemeenten van Food Valley omdat dit leidt tot gewenst nieuw aanbod, versterking van bestaand aanbod en tot extra mogelijkheden voor ontplooiing en talentontwikkeling. De gemeente wil kansen bieden aan innovatieve en actieve cultuurmakers om zo de cultuursector naar een hoger niveau te tillen. Hiervoor zijn initiatieven die ontstaan vanuit samenwerking van grote waarde. Als gemeente werken we graag samen met professionele makers en instellingen, zoals de Bblthk, de Junushoff, Popupop en Platform Beroepskunstenaars. Projecten worden daarom bij voorkeur ontwikkeld met bewoners, instellingen, makers en partijen uit de gemeente, regio en/of bovenregionaal.

Evaluatie samenwerking

In Wageningen zelf is de samenwerking versterkt. In 2021 zijn twee cultuurontwikkelaars gestart die samen met de cultuurcoördinatoren één team vormen. En zij vormen een bevlogen en belangrijke verbinder om samenwerking onderling te activeren en kansen te pakken. Ze gaan hierbij actief op zoek naar nieuwe culturele initiatieven en (jong) talent en naar verbinding met Wageningse wetenschap en studenten. Het Geheim van Wageningen, 'Uitwaaien' en de Eigenwijze Academie zijn hier goede voorbeelden van. Ook wordt samengewerkt

in de stedelijke cultuurregio Ede-Wageningen, met de Gelderse gemeenten van Food Valley, de provincie Gelderland hetgeen meerwaarde oplevert en maken we deel uit van het landelijke VNG cultuurnetwerk. Zo heeft de eenmalige festivalregeling in onze cultuurregio voor goede impulsen gezorgd, zoals, meer samenwerking, talentontwikkeling, extra fondsen voor culturele festivals en nieuwe (onderdelen van) festivals. Maar, doordat de regeling slechts eenmalig was, was het slechts van tijdelijke aard.

Voor samenwerkingen blijven we ook kijken naar samenwerkingen met de WUR. Met een dergelijke samenwerking kunnen bijzondere ontmoetingen tussen kunst en wetenschap gerealiseerd worden. Zoals het project Art Meets Science, uitgevoerd door het Platform Beroepskunstenaars Wageningen. Ook kunnen jongeren/studenten en internationals zo meer betrokken worden bij het Wageningse culturele leven. Ook bij kunst en cultuur in de buurten/het AZC wordt mooi samengewerkt. Samenwerking met regionale instellingen zoals ARTEZ zou versterkt kunnen worden.

Conclusie

De samenwerking in en buiten Wageningen is versterkt en het uitgangspunt blijft samenwerken daar waar het meerwaarde heeft. De festivalregeling zou, aangepast aan Cultuur Dichtbij 2025-2026, structureel moeten worden om blijvend bij te dragen aan een bruisend en vitaal Wageningen en extra aanbod voor jongeren en talenten.

Wat kunnen we versterken en waar kunnen we mee stoppen?

Cultuur blijft belangrijk voor een bruisend en vitaal Wageningen. Vandaar dat in de programma-begroting hiervoor budget is opgenomen. We willen blijvend onze doelgroep verbreden van een nadruk op kinderen, naar jongeren. En ook aandacht geven aan ouderen en voor diversiteit, inclusiviteit en gelijkwaardigheid. Cultuur in Wageningen is voor iedereen dichtbij!

Hieronder volgen punten waarop we ons verder willen inzetten als gemeente. Ook volgen er nog enkele zaken waar we mee kunnen stoppen.

2.1 Waar zetten we op in, met als doel versterking?

2.1.1. Punten van versterking (en hoe we dit willen aanpakken)

Thema cultuureducatie

- **Wat:** Kunstmenu en CMK voortzetten en versterken.
- **Hoe:** subsidiebudget beschikbaar stellen en (meer) scholen en aanbieders stimuleren deel te nemen.
- **Wat:** De samenwerking tussen de binnenschoolse en buitenschoolse cultuurcoördinator versterken. En de functies minder kwetsbaar maken.
- **Hoe:** Beide functies onder dezelfde opdrachtgever brengen; de bblthk.
- **Wat:** Kwalitatief monitoren resultaten cultuureducatie.
- **Hoe:** Kwalitatieve analyse (laten) maken van het Kunstmenu en Eigenwijzer.

- **Wat:** Verbreden van de doelgroep, naar alle inwoners met extra nadruk op de doelgroepen jongeren en ouderen, evenals focus op diversiteit, inclusiviteit en gelijkwaardigheid.
- **Hoe:** Aanbod buitenschoolse cultuureducatie uitbreiden en met de bblthk verkennen of we om de diversiteit, inclusiviteit en gelijkwaardigheid in het aanbod kunnen versterken volgens de Code Diversiteit en Inclusie.
- **Wat:** Beter afstemmen vraag en aanbod buitenschools aanbod voor iedereen.
- **Hoe:** Netwerk versterken en platform creëren.
- **Wat:** Voortzetten van de Kindercultuurzomer.
- **Hoe:** Subsidiebudget voor Kindercultuurzomer met een inclusief programma beschikbaar stellen aan de bblthk.

Thema cultuur is van en voor iedereen

- **Wat:** Lokale culturele initiatieven van of voor jongeren stimuleren en aansluiten bij jongeren-project Kunstbende.
- **Hoe:** Innovatiebudget cultuur voor jongeren tot 25 jaar beschikbaar stellen en aansluiten bij Kunstbende.
- **Wat:** 'More events for people who don't speak Dutch!'; oftewel meer cultureel aanbod voor anderstaligen.
- **Hoe:** Stimuleren van culturele 'Language no Problem' activiteiten en het promoten hiervan.
- **Wat:** Focus op diversiteit, inclusiviteit en gelijkwaardigheid.
- **Hoe:** Bij subsidies/subsidieregelingen en opdrachten aan culturele partners hanteren wij

het criterium dat activiteiten in aanmerking komen voor subsidie/ opdrachten, indien het programma is opgesteld door inzet van cultuurmakers die diversiteit in de samenleving representeren. Subsidie/opdracht wordt verleend indien er maatregelen zijn getroffen om het programma financieel, fysiek en sociaal toegankelijk en aantrekkelijk te maken en of de inzet van het MMB werkt voor cultuur. We geven de inspanning mee aan de organisatoren, het programma, het aan te trekken publiek en de partners waarmee wordt samengewerkt zoveel mogelijk in te zetten om diversiteit, inclusiviteit en gelijkwaardigheid te bereiken.

- **Wat:** Weghalen van belemmeringen voor cultuurdeelname.
- **Hoe:** Toegankelijkheid cultuurdeelname versterken door voorwaarden en verplichtingen op te nemen in onze subsidieregeling en subsidiebeschikking, onderzoeken waarom inwoners niet deelnemen, cultuuraanbod doelgroepen stimuleren, succesvolle initiatieven en dwarsverbanden met andere beleidsterreinen vergroten.

Thema Ruimtegebruik

- **Wat:** Uitvoering vastgestelde Vastgoednota.
- **Hoe:** Realisering Culturele Broedplaats, één of meerdere plekken voor cultuurbeoefening met extra werk- en oefenruimtes en het maken en toepassen van een afwegingskader welke culturele organisaties de gemeente wil ondersteunen met huisvesting.

- **Wat:** We willen kunstwerken exposeren in de hal van het gemeentehuis.
- **Hoe:** Door hiervoor budget vrij te maken en (eenvoudige) afspraken vast te leggen.

Thema Samenwerken

- **Wat:** Gemeentelijke samenwerking, lokaal, regionaal en nationaal, waar samenwerking meerwaarde heeft.
- **Hoe:** Samenwerkingen met meerwaarde blijven aangaan met lokale verenigingen en instellingen, in cultuurregioverband, met omliggende gemeenten en nationaal.

- **Wat:** Structureel maken van de Festivalregeling.
- **Hoe:** Festivalregeling aanpassen aan Cultuur Dichtbij 2025-2026 en opnieuw vaststellen en hiervoor voor 2025 en 2026 budget voor beschikbaar stellen.

- **Wat:** Stimulering samenwerking door Cultuurteam/Bblthk.
- **Hoe:** De stimulering samenwerking (naast het verbinden van culturele activiteiten in relatie tot Wageningse doelgroepen en wijken en het creëren van een ontmoetingsplaats één van de hoofdtaken van het Cultuurteam) continueren in de subsidie-afspraken inclusief de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie. Ook gaan we meer in gesprek over de te bereiken doelen in relatie tot kosten en cofinanciering.

- **Wat:** Samenwerking met de WUR uitbouwen. En met regionale instellingen waar dit meerwaarde voor Wageningen heeft.
- **Hoe:** De samenwerking met de WUR blijven opzoeken voor projecten waarbij kunst, cultuur en wetenschap elkaar ontmoeten en inspireren en cultuurdeelname gezamenlijk vergroten met middelen (bijvoorbeeld ruimte en budget) en met regionale instellingen aangaan.

- **Wat:** Meer samenwerking met jonge kunstenaars.
- **Hoe:** Extra inzet door het Cultuurteam op deze doelgroep de komende jaren.

2.2 Waar kunnen we mee stoppen, en waarom?

- **Wat:** Faciliteren haalbaarheidsonderzoek continuering Wageningse Cultuurzomer zonder coronamiddelen.
- **Waarom:** De Wageningse Cultuurzomer is gestart na Corona met Coronamiddelen, vanaf 2025 is er slechts beperkte ruimte de Wageningse Cultuurzomer te blijven subsidiëren vanuit de gemeente.
- **Wat:** Pilot Ruimtebank is beëindigd.
- **Waarom:** De impact op het onderling gebruik maken van ruimten en voorzieningen was gering.

Met een groot aantal acties uit het CAP Cultuur Verbindt willen we doorgaan, zo blijkt uit hoofdstuk 2. De doelen en uitgangspunten zijn nog steeds actueel. Er zijn diverse aanleidingen om ook een aantal acties te willen toevoegen. Deze worden onderstaand opgesomd.

Allereerst noemen we acties die al zijn afgerond. Daarna volgen acties die nog actueel zijn qua besluitvorming

Afgerond:

- **Wat:** Propositie van gemeenten; Samen cultuur borgen.
- **Waarom:** De VNG heeft om cultuur voor alle inwoners toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk te houden tien vertrekpunten opgesteld (zie bijlage) en wij constateren dat deze passen binnen ons cultuurbeleid.
- **Hoe:** Bij de uitvoering van Cultuur Dichtbij 2025-2026 aansluiten bij de tien vertrekpunten van deze propositie als ze de gemeentelijke rol betreft.

- **Wat:** Vernieuwing en verbouwing bibliotheek de bblthk.
- **Waarom:** Het huidige pand van de bibliotheek is verouderd, de functies en samenwerkingspartners zijn sterk veranderd en er komt een nieuwe Bibliotheekwet aan.
- **Hoe:** Uitvoering van het raadsbesluit 'Vernieuwing bibliotheek 2024-2026, Aanpassing pand, functies en exploitatiesubsidie.'

- **Wat:** Versterking theater Junushoff.
- **Waarom:** Om de exploitatie van theater Junushoff structureel gezond te krijgen is extra structurele subsidie vanaf 2025 van € 200.000,- nodig en voor het meerjarenonderhoud is een noodzakelijk nieuw meerjarenonderhoudsplan overeengekomen dat structureel meer onderhoudsbudget vraagt
- **Hoe:** De extra exploitatiesubsidie is in programmabegroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028 opgenomen en over het meerjarenonderhoudsplan wordt separaat geadviseerd.

Nog actueel:

- **Wat:** Vernieuwing museum Casteelse Poort.
- **Waarom:** De wijze van presenteren van met name de historische collectie is verouderd.
- **Hoe:** Aanpassing van de historische collectie.

- **Wat:** Onderzoeksrapport ontspanningsmogelijkheden voor jongeren en studenten in Wageningen, aansluitend op de regio.
- **Waarom:** Voor jongeren onder de 25 jaar is er in Wageningen te weinig te doen op het gebied van cultuur, uitgaan en ontmoeten.
- **Hoe:** Het onderzoeksrapport participatief (laten) opstellen door middel van onderzoek.

- **Wat:** We ondersteunen de mogelijkheden voor cultuur in de openbare ruimte.
- **Waarom:** We willen een levendige omgeving stimuleren.
- **Hoe:** Randvoorwaarden creëren die mogelijkheden voor cultuur in de openbare ruimte ondersteunen.

- **Wat:** Dwarsverbanden blijven leggen tussen cultuur en andere beleidsterreinen en -thema's.
- **Waarom:** Cultuur kan ook als middel worden ingezet om doelen te bereiken en vergroot daarnaast cultuurdeelname.
- **Hoe:** Cultuur inzetten bij thema dementie-vriendelijke gemeente, vermindering eenzaamheid, versterking sociale cohesie, toerisme en gezondheidsbevordering (bijvoorbeeld Kunst op recept).

- **Wat:** Extra projecten binnenschoolse cultuureducatie mogelijk maken in het kader van 80 jaar vrijheid.
- **Waarom:** Het lustrumjaar 2025 is een extra reden het thema vrijheid door middel van kunst en cultuur creatief onder de aandacht van kinderen brengen.
- **Hoe:** Extra projecten met het thema vrijheid in het Kunstmenu mogelijk maken.

- **Wat:** Evaluatie en aanpassing subsidiecriteria subsidieregeling eenmalige culturele activiteiten.
- **Waarom:** Deze subsidieregeling is jaren lang ongewijzigd en kan ook ingezet worden om de doelen uit Cultuur Dichtbij 2025-2026 te bereiken.
- **Hoe:** Evaluatie en aanpassing van de subsidieregeling.

- **Wat:** Inhaalslag indexering subsidies amateurkunst.
- **Waarom:** De amateurkunstverenigingen hebben steeds meer moeite hun begroting rond te krijgen omdat kosten stijgen en de gemeentelijke subsidie sinds 2012 gelijk is gebleven.
- **Hoe:** Eenmalig de subsidies amateurkunst in 2025 met 30% (compensatiepercentage indexering sinds 2012) te verhogen en vanaf 2026 deze subsidies structureel te indexeren.

- **Wat:** Uitvoering motie Culturele en creatieve plek voor jongeren in Wageningen (Motie 6M1).
- **Waarom:** De gemeente kan een actieve rol spelen in het ondersteunen van jongeren bij het realiseren van deze plek, die een aantal culturele doelen dient, en de gemeenteraad deze motie unaniem heeft aangenomen.
- **Hoe:** In gesprek gaan met initiatiefnemers van het Cultureel Manifest en deze ruimtevraag meenemen in het afwegingskader als onderdeel van de uitvoering Vastgoednota.

- **Wat:** Borging toekomst website beeldenvanwageningen.nl.
- **Waarom:** Website zou kunnen verdwijnen doordat schrijver op termijn stopt.
- **Hoe:** Borgen dat deze website voor Wageningen voorlopig behouden kan blijven.

- **Wat:** Uitvoering motie Culturele broedplaats in de MIA (Motie 6M2).
- **Waarom:** De nood aan een culturele broedplaats hoog is, een aantal culturele doelen dient en deze motie is aangenomen door de gemeenteraad.
- **Hoe:** Culturele broedplaats voor te stellen als Sleutelproject, voorzien van een financieringsvoorstel waaronder de opbrengst van de Wilhelminaweg.

- **Wat:** Uitvoering motie Cultuur toegankelijk voor alle kinderen (Motie 6M1 d.d. 12-05-2025)
- **Waarom:** Alle kinderen uit Wageningen moeten de kans krijgen een instrument te leren spelen, te leren schilderen of toneel- en danslessen te volgen.
- **Hoe:** Een beperkt onderzoek te doen naar financiële drempels om deel te nemen aan cultuur en hierbij het culturele veld te betrekken.

Financiële onderbouwing

De acties van het CAP Cultuur Dichtbij 2025-2026 betalen we uit het onderdeel 1.6 Cultuur van de programmabegroting 2025. En voor het jaar 2026 uit de meerjarenbegroting 2026-2028. Dit is inclusief €44.000,= vanuit de Specifieke Uitkering (SPUK) IZA-GALA.

Vanaf de begroting 2025 nemen we het Fonds Cultuur als onderdeel op. Dat is een 'spaarpot' voor de realisering van een structurele Culturele broedplaats. In 2025 storten we € 25.000,= in deze 'spaarpot'.

Tenzij we dit bedrag moeten aanpassen na meevallers/tegenvallers bij de uitvoering van de acties van het CAP Cultuur Dichtbij en/of als onderdeel van de Planning- en Controlcyclus.

In bijlage Financiën vindt u een begroting van het CAP Cultuur Dichtbij 2025-2026.

Bijlagen:

1. CAP update;
2. RECAP;
3. Financiën;
4. Tien vertrekpunten propositie
Samen cultuur borgen.

